

ÇOCUK İŞÇİLERİN FİZİKSEL DEĞERLENDİRİLMESİ

Physical evaluation of worker children

Türkan PATIROĞLU¹, Celal GÜR², Fulya TAHAN³

Özet

Amaç: Çocuklar gelişmekte olan ülkelerde olduğu gibi, sanayileşmiş ülkelerde de her türlü sektörde çalışma hayatına atılmaktadırlar. Çocukların çalışmaya başlamalarının en önemli sebepleri yoksulluk, az gelişmişlik ve okula gidemeyişleridir. Bu çalışma, Kayseri ilinde sanayide çalışan çocuklarda fiziksel olarak herhangi bir hastalık olup olmadığını saptamak açısından sağlık taraması yapmak, ülkemizde işçi sağlığı gelişmelerine katkıda bulunmak amacı ile yapıldı.

Gereç ve Yöntem: Çalışma, Ayşe Baldöktü Çıraklık ve Meslek Eğitim Merkezine devam eden 4000 çırak arasından rastgele yöntemle seçilen yaşları 12-16 yıl arasında değişen 200 çırak üzerinde yapıldı. Çocukların, % 91.5'i erkek, % 8.5'i kız idi.

Bulgular: Fiziksel değerlendirmede çocukların % 49'unda anemi, % 31.5'unda üst solunum yolu enfeksiyonu, % 20'sinde boya göre, % 12.5'unda ağırlığa göre büyüme geriliği, % 1.5'unda obezite, % 0.5'inde akut romatizmal ateş tespit edildi. Çalışmaya engel teşkil edecek kronik hastalık tespit edilmedi.

Sonuç: Çalışma hayatına erken yaşta atılan çocuklarda çeşitli sağlık problemleri görülebilmekte bunların başında da büyüme geriliği gelmektedir. Çalışma şartlarının zor ve yorucu olmasının yanı sıra yeterli ve dengeli beslenememe çocukların fiziksel gelişimini engellemektedir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk, Değerlendirme, Fiziksel, İşçi.

Abstract

Purpose: Both in industrial and developing countries, children begin to work at an early age. Some of the most important reasons for child labour are poverty, underdevelopment and inability to attend school. The aim of this study was to determine the physical problems by means of examination, and hence to contribute to the improvement of the workers' health.

Material and Metod: This study was carried out at Kayseri Ayşe Baldöktü Apprenticeship and Occupational Education Center between January and December 1998. 200 apprentices aged between 12 and 16 were selected randomly from 4000 apprentices. 91.5 % of the children were boys and 8.5 % of them girls.

Results: As a result of medical examination, some physical disorders were found in the working child group. 49 % of had anemia, 31.5 % had upper respiratory tract infection, 1.5 % had obesity and 0.5 % had acute rheumatic fever. 20 % had growth retardation for height and 12.5 % for weight. No chronic diseases precluding the children was found.

Conclusion: Besides the difficult and exhausting conditions, the undernourishment and unbalanced diet were shown to cause retardation in the children's physical development.

Key Words: Children, Examination, Physical, Work

İlk çağlardan beri çocuklar ailelerinin yanında çalışmışlardır. Yeni olan, çocukların aile ortamı dışında sistematik ve ayrımsız olarak

sömürülmesidir. Bu durum çağımızın bir ürünüdür ve geleneksel toplumun yıkılması, geleneksel ekonomilerin duyarlı dengesini bozan endüstrileşme ile geçkondu toplumlarının ve bölgelerinin ürkütücü şekilde çoğalmasına neden olan büyük kırsal göç ve çarpık kentleşme ile artmaktadır. Gelişmekte olan ülkelerde yarısı şehirlerde olmak üzere insanların % 30'u yoksulluk sınırının altında yaşamaktadır. Gelişmekte olan ülkelerde çalışan çocuk sayısı giderek artmakta ve

Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi 38039 KAYSERİ
Pediatri. Prof.Dr.¹, Öğr.Dr.³
Artvin Devlet Hastanesi
Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları. Uzm.Dr.².

Çok sayıda ocuk erken yaşta, sağlıksız koşullarda ve tümüyle korunmasız olarak çalışma yaşamına katılmaktadır.

alışan ocuklar eğitim, sosyal ve sağlık haklarından yoksun kalmaktadır. Fiziksel, zihinsel, ruhsal ve ahlaki gelişimlerine zarar verecek işlerde çalışan çocuklar için çalışma çocuğun toplumsallaşma sürecinin bir parçası olmaktan çıkıp ocuk iş gücü istismarı kapsamına girmektedir. ocuk işçiler, 6-15 yaş arasında olan çalışan çocuklardır. Ülkemizde de ocuk işçiler zamanından önce ve elverissiz çalışma koşulları içinde çalışmaya itilmektedir. Ülkemiz gerçekleri göz önüne alındığında bunun önüne geçilebilmesi zordur. Bu açıdan bakıldığında çocukların sağlıklarını ve gelişmelerini sağlayacak önlemler alınmalıdır. Çocuklar toplumun temel insan kaynağını oluşturduğundan, çocuğun fiziksel, zihinsel ve duygusal kayıpları sadece bugünün değil toplumun geleceğini de olumsuz yönde etkilemektedir.

Yirmibirinci yüzyıla girdiğimiz řu günlerde g koşullarda yaşayan tüm çocukların sorunlarını ciddi bir şekilde eğilmek, onları her türlü istismar ve ihmalden kurtarmak, yasal ve toplumsal açıdan korunmalarını ve geleceğe hazırlanmalarını sağlamak, gerek toplum kalkınması gerekse insan hakları açısından evrensel olarak duyulan bir zorunluluktur.

Bu alışma, 12-16 yaş grubunda sanayide çalışan çocuklarda fiziksel olarak herhangi bir hastalık olup olmadığını saptamak açısından sağlık taraması yapmak, herhangi bir problem tespit edilmesi halinde çocuklara yardımcı olmak ve rehberlik etmek, ocuk haklarını ve çalışan çocukların sorunlarını gündeme getirmek amacı ile yapıldı.

GEREÇ VE YÖNTEM

Çalışma, Kayseri ili Ayşe Baldöktü Çıracılık

Eğitim Merkezinde bulunan yaşları 12-16 yıl arasında değişen 4000 ıracık arasından randomize yöntemle seçilen 200 ocuk üzerinde yapıldı.

Fiziksel yönden değerlendirmede; fizik muayene, ateş, nabız, tansiyon gibi vital bulguları, fiziksel gelişmeleri için boy ve kilo persentilleri değerlendirildi. Boyu ve ağırlığı %3 persentilin altında olanlar büyüme geriliği kabul edildi (1, 2). Sağlık taramasının bir parçası olarak otomatik yöntemle tam kan sayımı, idrar tetkiki, ön-arka akciğer grafileri ektirilip değerlendirildi. Tam kan sayımı sonucunda 6-12 yaş için 11 g/dl, 13 yaş ve üzerinde olan erkeklerde 14 g/dl, kızlarda 12 g/dl 'nin altındaki değerler anemi kabul edildi (3).

BULGULAR

Çalışmaya alınan çocukların 183' (% 91.5) erkek, 17'si (% 8.5) kız idi. Ortalama yaşları 14.72 ± 1.17 idi.

Fiziksel değerlendirmede bir çocukta akut romatizmal ateş sekeli, iki çocukta (% 1) enürezis nokturna,  çocukta (% 1.5) obezite tespit edildi. Üç ocukta (% 1.5) klinik septom ve idrar pH yüksekliği nedeni ile idrar yolu enfeksiyonu olabileceği dşnld. Yüz doksan yedi çocuğun idrar tetkiki normal bulundu. Çalışmaya engel teşkil edecek kronik hastalık bulunmadı.

Doksan sekiz çocuğun (% 49) hemoglobin değerleri normalin altında idi. Çocukların % 72'sinin ön-arka akciğer grafisi normaldi. Ancak % 28'inde daha çok sigara iimine bağlı bronşial dallanmada artış tespit edildi. Kırk bir çocukta (% 20.5) boy, 25 çocukta (% 12.5) ise ağırlık olarak büyüme geriliği tespit edildi (Tablo I).

Çocukların yapılan fizik muayeneleri sonucu, 63 çocukta (% 31.5) st solunum yolu enfeksiyonu bulguları tespit edildi (Tablo II).

Tablo I. Yaş gruplarına göre büyüme geriliği

	n	Üç persentil altında boya sahip olanlar	%	Üç persentil altında kiloya sahip olanlar	%
12 yaş	7	0	0	0	0
13 yaş	28	2	7.1	3	10.7
14 yaş	47	10	21.2	8	17
15 yaş	50	9	18	6	12
16 yaş	68	20	29.4	8	11.7
Toplam	200	41		25	

Tablo II. Çocukların fizik muayene bulguları

Bulgular	n: 200	Sayı	%
Normal		83	41.5
Farinkste hiperemi		63	31.5
Solukluk		20	10
Üfürüm		7	3.5
Obez görünüm		5	2.5
Nevüs		4	2
Yanık skarı		3	1.5
Cafe au lait		3	1.5
El veya kolda deformite		2	1
Akne vulgaris		2	1
Guatr		1	0.5
Şaşılık		1	0.5
Allerjik konjunktivit		1	0.5
Kriptorşidizm		1	0.5
Blefarit+hordeolum		1	0.5
Myopi		1	0.5
Çil		1	0.5
Pektus ekskavatum		1	0.5

TARTIŞMA

Toplumun arzu edilen uygarlık seviyesine ulaşması için geleceğin güvencesi olan çocukların fiziksel ve ruhsal yönden örselenmesini önlemek

gerekmektedir. Çocuk işçiler genelde uygun olmayan koşullarda, sosyal, sağlık, eğitim ve güvenlik haklarından yoksun olarak çalışmaktadırlar.

Toplumların geleceği olan çocuk ve gençlerin her yönden sağlıklı yetiştirilmeleri o toplumdaki yetişkinlerin sorumluluğudur ve çalışma hayatına erken yaşlarda atılan gençler ve çocuklar sağlık yönünden olumsuz etkilenebilmektedirler. Bu etkilenme, tehlikeli ve zararlı maddelerin organlar üzerinde yarattığı olumsuz etkiler kadar, çocukların dünyasının daralması, ruhsal ve sosyal iyilik halinde sapmalar ortaya çıkması şeklinde de kendini gösterebilir. (4) Çalışan çocuklarda yorgunluk, malnütrisyon, kemiklerde şekil bozuklukları, büyüme geriliği, meslek hastalıkları, iş kazası, anemi, tüberküloz, sırt ve bel ağrısı gibi çeşitli sağlık problemleri gözlenmekte ve bunların başında da büyüme geriliği gelmektedir. Çalışma şartlarının zor ve yorucu olmasının yanısıra yeterli ve dengeli beslenememe çocukların fiziksel gelişimini engellemektedir. Bir çalışmada, çocukların büyümesini değerlendirmede kullanılan National for Health Statistics'e göre, boyu 5 persentilin altında olan % 3-11, ağırlığı 5 persentilin altında olan % 3-25 çocuk çirak olduğu belirtilmiştir. (5) Kayseri'de Çetinkaya ve ark.'nın (4)yaptıkları bir çalışmada ise % 18.3 çocuk zayıf, % 4.8 çocuk ise şişman olarak değerlendirilmiştir. Bizim çalışmamızda ise çocukların % 1-10'unun boyu, % 1.5-4'ünün de ağırlığı 3 persentilin altında

bulundu. Boya göre büyüme geriliği olanların % 10'u 16 yaş grubunda, ağırlığa göre geri olanların % 4' ise 14 ve 16 yaş grubunda bulunmakta idi. (Tablo I) Bu çocukların % 35'inin iki yıl ve daha uzun sreden beri çalıştığı öğrenildi. Akdağ ve ark.'nin çalışmasında (5) boyca geriliğin 17 yaş, ağırlıkça geriliğin ise 15 yaş grubunda olduğu belirtilmiştir. Ayrıca bu çocuklarda farenjit, tonsillit gibi üst solunum yolu enfeksiyonları ile anemi diğer sağlık problemleri olarak belirtilmektedir. Akdağ ve ark.'nin çalışmasında (6) % 1 çocukta patolojik üfürüm olduğu belirtilmiştir. Bizim araştırmamızda bir kız çocuğunda öykü ve muayene ile akut romatizmal ateş tanısı konuldu.

Türkiye'de yapılan çalışmalarda çalışan çocuklardaki anemi oranları % 11.4-% 71.6 arasında değişmektedir. (6, 7) Belki de bu farklılık alınan en düşük hemoglobinin değerine göre değişiklik göstermektedir. Bizim alışmamızda 12 yaş için 11 g/dl, kız çocuklarında ise 12 g/dl altındaki hemoglobinin değerleri düşük olarak kabul edildi ve daha önce belirtilenlere benzer şekilde çocukların % 49'una anemi tanısı konuldu.

Ülkemiz şartları göz önüne alındığında, çocukların çalıştırılmasının kısa sürede önlenemeyeceği bir gerçektir. Bu nedenle çalışan çocuklar her türlü istismardan korunmalı, sokakta, evde, tarım işlerinde çocukların çalıştırılması ile ilgili kanunlar düzenlenmeli ve uygulanmalı, çocukların çalışma şartları iyileştirilmelidir. Ayrıca ocuk çalıştırılmasının azaltılması ve önlenmesi için eğitimde fırsat eşitliği, ekonomik kalkınma ve dengeli gelir dağılımı ve aile planlaması ile aşırı nüfus artışının önlenmesi sağlanmalıdır.

KAYNAKLAR

1. Neyzi O, Günöz H. Büyüme ve gelişme. Neyzi O, Ertuğrul T. *Pediatrici, Nobel Tıp Kitabevleri, İstanbul 1993, ss:69-130.*
2. Kurtoğlu S. Büyüme ve büyüme bozuklukları. *Erciyes Tıp Dergisi. Ek-1:73-92, 1992.3.*
3. Camitta BM. *The Anemias. In: RE Behrman, RM Kliegman, AM Arvin, WE Nelson (eds). Nelson Textbook of Pediatrics. W.B. Saunders Co. Philadelphia 1996, pp:1378-1380.*
4. Çetinkaya F, Ceyhan O, Eğri M. Kayseri ilinde ıracıkların sağlık sorunları .Y. Öztürk.III. *Halk sağlığı günleri (Gençlerin sağlık sorunları) Erciyes Üniversitesi Yayınları, Kayseri 1993, ss:235-240.*
5. Akdağ F, Koler N, Köksal O. Ankara Marangozlar Sitesinde alışan (ıracıklık Eğitim Okulundaki) genç işçilerin büyüme, gelişme durumlarının değerlendirilmesi. Y. Öztürk.III. *Halk Sağlığı Günleri (Gençlerin Sağlık Sorunları)Erciyes Üniversitesi Yayınları, Kayseri 1993SS:222-226.*
6. Akdağ F, Koler N, Köksal O, Kayakırılmaz K. Ankara Marangozlar Sitesinde alışan ve ıracıklık okulunda eğitimi gören genç işçilerin sağlık durumları ve beslenme alışkanlıkları üzerine bir araştırma. Y. Öztürk. III. *Halk Sağlığı Günleri (Gençlerin Sağlık Sorunları) Erciyes Üniversitesi Yayınları, Kayseri 1993, ss:245-249.*
7. Aycan S, Sakağlu A, Dalda N. Gölbaşı ilçesinde ıracık olarak çalışan gençlerin antropometrik ölçümleri, fizik muayene bulguları ve hemoglobinin düzeyleri ile ilgili bir araştırma.Y. Öztürk.III. *Halk Sağlığı Günleri (Gençlerin Sağlık Sorunları) Erciyes Üniversitesi Yayınları, Kayseri 1993, ss:241.*